

NOTAT OM STRUKTUR FOR UTMARKSSAKER I ISK

BAKGRUNN.

Verdal skogeierlag v/leder har kontaktet ordfører Bjørn Iversen i samband med at de ønsker en bedre struktur for dialog mellom rettighetshaverne og kommunen. Konkret ønskes utmarksnemnda vurdert nedlagt, og at det etableres et ikke politisk kontaktforum – viltråd hvor bl.a. rettighetshaverne er sterkt representert. Videre vises det også til sak 9/07 i samkommunestyret der det heter ”Endringer i viltforvaltningen kan også være aktuelt.”

Utmarksnemnda i Verdal har i inneværende valgperiode hatt ansvar for saker iht følgende lover m/forskrifter: Viltloven - Innlandsfiskeoven - Motorferdsel i utmark - Friluftsløven

I denne perioden har nemnda stort sett hatt 3 fysiske møter pr år (4 i 2006, 3 i 2005), 19 saker ble behandlet i 2006 og 39 saker i 2005. I tillegg er det behandlet en rekke saker som fjernsaker (brev). Etter friluftsløven har det ikke vært noen saker i perioden. 1-2 saker etter innlandsfiskeoven. Resten under annet er ref.saker.

Antall saker behandlet i utmarksnemnda fordelt på tema og % pr år.

2005	2005	2005	2006	2006	2006
Motorferdsel	Vilt	Annet	Motorferdsel	Vilt	Annet
24 (62 %)	12 (31 %)	3 (7 %)	10 (53 %)	9 (47 %)	0

For motorferdsel er alle sakene rent politiske saker. For en av disse var ISK styret siste instans i behandlingen. 71 % av sakene i 05/06 dvs 24 saker ble utsendt som fjernsaker (brev) i til sammen 6 egne forsendelser.

For vilt vurderes 2 (10 %) av sakene i 05/06 til å være politiske saker – en ble også behandlet av ISK styret. De øvrige saker vurderes å være saker som iht gjeldende delegeringsreglement ikke er prinsipielle - dvs saker som kunne vært lagt til administrativ behandling eller består av rene orienteringer. 6 (29 %) av viltsakene kunne vært egnet for framlegging i et fagråd (rettighetshavere /brukere). De fleste sakene knyttet til vilt gjelder hjorteviltforvaltning.

Statlig politikk – føringer. Viltsektor.

Siden midten av 1990-tallet har statlige signaler vært at hjorteviltforvaltningen i større grad skal flyttes ned til lokalt nivå dvs kommuner og rettighetshavere. DN utredningen Hjortevilt mot år 2000 samt lov og forskriftsendringer la starten på dette løpet. Kommunene fikk mer myndighet samtidig som det ble behov for mindre detaljstyring når rettighetshaverne fikk organisert mer rasjonell valdstruktur. Kommunenes roller er i større grad blitt rådgivning, tilrettelegging/ initiering av prosesser og noe kontrollorientert saksbehandling. Det er et statlig uttalt mål at kommunal detaljstyring skal reduseres. I løpet av de siste 7-8 år er valdstrukturen betydelig rasjonalisert/ bedre organisert. I Verdal har 4 bestandsplanvald 98 % av tildelte dyr.

Organiseringen er tilsvarende god i Levanger. Grunnlaget for å aktivisere rettighetshaverne er derfor blitt et helt annet i dag.

Politisk viltorganisering i nabokommuner til ISK.

Meråker og **Snåsa** har ordinære viltnemnder. **Frosta** – kommunestyret er kommunens politiske viltorgan. **Inderøy** – Viltnemnda nedlagt før denne perioden. Formannskapet er viltorgan. Det meste er delegert til adm. **Stjørdal** har ikke viltnemnd. Evt viltsaker behandles av et hovedutvalg for landbruk/miljø. Trolig blir det endringer i politisk struktur slik at også dette utvalget

forsvinner/omorganiseres. **Steinkjer** – viltnemnda ble nedlagt ved inngang i MIK reformen på slutten av 1980 tallet. Det er etablert et viltråd med representanter for vald og organisasjoner. Viltrådet er kun faglig rådgivende, og bedriver ingen saksbehandling. Det meste av viltsaker tas delegert. Det som er igjen av viltsaker (2-4) føres i et hovedutvalg. Ettersøk /praktiske oppgaver løses ved avtale med 4 personer uavhengig av viltrådet.

ISK to paralelle fagnemnder i dag – tilpasninger i ISK 2

Slik situasjonen er med to morkommunale nemnder knyttet til en felles fagforvaltning i ISK er det uansett viktig å gjøre en analyse på om dette er hensiktsmessig i forhold til et evt ISK2. De to nemndene har gjennom årene bidratt godt innen lokal forvaltning, men framtidspildet med ståsted i 2007 gjør at nye løsninger kan være riktig. Det vurderes som hensiktsmessig at det er lik organisering i Levanger og Verdal på dette området.

Viltnemnda i Levanger også ansvar for vilt og motorferdselssaker, også for denne nemnda blir det en god del fjernsaksbehandling. Antall motorferdselssaker i Levanger er dog lavere.

VURDERINGER

Motorferdselssaker. Lovverket krever i utgangspunktet en politisk behandling av alle barmarkssaker, samt noen andre typer saker. Mange av barmarkssakene er kurante ja-saker (minigraver til hyttetomt osv) , men de kan uansett ikke vente lenge på avklaring. Dette medfører at en stor mengde saker (ca 70 %) må sendes som fjernsaker (brev), delvis i ferietiden. For å være noenlunde hensiktsmessige må saker så langt som råd samlet til flere i hver ekspedisjon (hvert brev møte). Dette medføre lang saksbehandlingstid for noen saker. Slike saker egner seg ikke i utvalg som har så sjeldne møter som utmarksnemnda (viltnemnda).

Fjernsaksbehandling krever dessuten enstemmige vedtak for å være lovlig. Ved et par anledninger har dette ikke vært tilfelle, og nemndene (både utmarksnemnd og viltnemnd) må derfor samles for enkeltsaksbehandling. Noe som i seg selv er ressurskrevende og uhensiktsmessig. En mulighet er at politisk behandling av kurante saker kan legges til ordfører/varaordfører og/eller at øvrige saker legges til et utvalg med langt hyppigere møter. Dagens situasjon er lite god for både kunder, politikk og kravet til en rasjonell administrativ drift. En regner for øvrig med at nytt statlig motorferdselsregelverk vil innebære mindre føringer knyttet til obligatorisk politisk behandling.

Viltsaker. Synkende saksfrekvens over år - uten motorferdselsaker er det iht de siste år ca 10 saker pr år - ren politikk er det anslagsvis i 2 av 10 saker (90 % er hjortevilt). Uten motorferdselsaker vil det ikke være grunnlag for en egen nemnd. Ressursene som spares ved evt å ikke lenger drifte en egen nemnd vil kunne legges i to tema som det er behov for økt innsats innen :

1. Økt aktivisering av rettighetshavere og interesseorganisasjoner gjennom etablering av et fagråd for hjorteviltforvaltning. Det eksisterer i dag et eget fagråd for Verdalselva som har 2 møter i året. I tillegg til økt fokus på faglig utvikling så vil det være naturlig at dette fagrådet får til behandling/vurderer bruken av det lokale viltfondet. Noe tilsvarende som kontaktutvalg for skogbruk behandler budsjett for lokale rentemidler. Lokalt viltfond består av fellingsavgifter fra hjorteviltet. De behandles iht egen forskrift, og det er ønskelig at disse midlene bidrar til aktivisere lokal forvaltning. Et slikt fagråd (viltråd) vil ha behov for ca 2-3 møter i året. I begge kommuner avholdes det i dag et uformelt kontaktmøte med vald/organisasjoner. Viltrådet vil si stedet fylle denne funksjonen slik at det ikke blir mer enn 1-2 møter ekstra for året.

Møtene med viltrådet vil i tillegg være mindre ressurskrevende i sin form en et tilsvarende politisk organ. Normalt vil det kunne være slik at det enkelte vald mv kan dekke sin representasjon på slike møter. Om nødvendig vil lokalt viltfond kunne brukes til å dekke kostnader, noe som ikke er tillatt i forhold til et politisk organ.

2. Økt arbeid med rovviltforvaltning i ISK. For ISK enheten har arbeidsmengden knyttet til dette økt betydelig i 2005 -06, og antas å bli høyt framover. Det er få politiske saker knyttet til temaet i kommunalpolitikken, men temaet er etter hvert så fokusert at de få saker som er aktuelle (f.eks høringsuttalelse til rovviltplan) i større grad passer på et høyest mulig politisk nivå (k-styre).

Praktiske oppgaver. En del oppgaver innen viltforvaltningen er ettersøk/ivaretagelse av fallvilt, kjeveinnsamlinger/kontroller som i Verdal gjøres nesten utelukkende av dagens utmarksnemndleder iht egen godtgjørelse. Dette er ikke-politiske oppgaver hvor kvalitet/pris bør vær avgjørende. I noen kommuner er det egne ettersøksringer mv som ta slike oppgaver for kommunen, dels har bestandsplanområder tatt over noen oppgaver. Oppgaveløsningen knyttet til disse tema fungerer godt i dag, og det er ikke noe formelt problem at dette driftes videre av samme person(er) etter avtale med kommunen. Det kan skje uavhengig av om vedkommende er utmarksnemndleder eller ikke. Det kan vurderes å overføre oppgaver til lokale vald /organisasjoner, under forutsetning at økonomi, kvalitet mv er tilfredsstillende.

Politikk. Ved overgang til en slik løsning bør det utarbeides en hjorteviltpolitisk handlingsplan for kommunen som legger en politisk ramme for administrasjonen. Denne kan behandles av k-styret etter lokal høring. Etter dette vil det i realiteten være svært få saker som krever politisk behandling. Selv uten en slik plan er det i realiteten bare 1-2 viltsaker i året som fordrer dette. De gjenstående politiske saker kan derfor uten problemer løftes inn i et annet politisk utvalg.

FORSLAG TIL LØSNING – TIL DISKUSJON/VURDERING I ISK STYRET

ISK styret gjøres til Verdal/Levangers politiske viltorgan. Det lages en hjorteviltpolitisk handlingsplan som vedtas av samkommunestyret. Planen skal være styrende/veiledende for administrasjonens arbeid. Alle ikke prinsipielle viltsaker behandles av administrasjonen. ISK styret blir også det politiske organ for innlandsfiske og friluftslivssaker.

Det etableres fagforum for hjorteviltforvaltning der rettighetshavere og organisasjoner deltar sammen med kommunen. Organet skal ikke drive saksbehandling på kommunens vegne, men kan avgi uttalelser og skal for øvrig bidra til bedre dialog/måloppnåelse i lokal hjorteviltforvaltning. Om organet skal omfatte hele ISK eller etableres som kommunevise kontaktforum avgjøres i en lokal høring - sammensetning og vedtekter tilsvarende.

Motorferdsel i utmark. Politiske saker føres over til den enkelte kommunes driftskomite som har hyppigere møter og eget sekretariat. Hastesaker og kurante saker kan behandles av ordfører/varaordfører i samkommunen.

Dersom samkommunestyret gir signal om det kan det settes i gang en prosess for en bredere utredning av organiseringen innen de nevnte fagfelt.